

DRENTS ARCHIEF

Ontwerp begroting 2019

Assen, 12 april 2018

Versie 0.5

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. De E en de I-functie.....	2
3. Onze ambities	3
4. Doelstellingen	3
4.1 Informatiefunctie.....	3
4.2 Erfgoedfunctie	5
5. Overige paragrafen	7
5.1. Bedrijfsvoering.....	8
5.2 Weerstandsvermogen en risico.....	8
5.3. Financiering	10
5.4. Verbonden partijen	11
6. Financiële begroting	12
6.1 Overzicht van baten en lasten	13
6.2 Toelichting baten en lasten	14
7. Verklaring Algemeen Bestuur.....	17
Bijlagen	18

1. Inleiding

Het begrotingsjaar 2019 is het derde jaar binnen de Strategische Visie 2017-2020 *E + I = DNA* van het Drents Archief. In het voorliggend document worden de activiteiten geschetst die voortkomen vanuit onze strategische visie in samenhang met de financiële consequenties hiervan voor de begroting, gevolgd door een toelichting op deze cijfers.

Volgens de Gemeenschappelijke Regeling RHC Drents Archief artikel 18 wordt voor elk begrotingsjaar een kadernota (de 'algemene financiële en beleidsmatige kaders') opgesteld en vervolgens een ontwerp voor de begroting met toelichting. Omdat de kadernota uiterlijk 15 april en de ontwerpbegroting uiterlijk begin mei moeten worden aangeleverd en de stukken feitelijk in elkaars verlengde liggen is in 2016 in het bestuur besloten om deze stukken te integreren in de *ontwerpbegroting* en deze vóór 15 april aan te leveren.

De *Ontwerp-Begroting 2019* is binnen de kaders van onze Strategische Visie 2017-2020 door het Dagelijks Bestuur van het Drents Archief opgesteld en wordt conform artikel 18 van de Gemeenschappelijke Regeling RHC Drents Archief voorgelegd aan de minister van OCW en de raad van de gemeente Assen. De minister en de raad van de gemeente kunnen binnen acht weken reageren op de inhoud van de ontwerp-begroting. Vervolgens wordt de begroting door het Algemeen Bestuur van het Drents Archief vastgesteld, waarna de begroting vóór 1 augustus aan de minister van OCW, de raad van de gemeente Assen en gedeputeerde staten van Drenthe wordt toegezonden.

2. De E en de I-functie

Het Drents Archief functioneert enerzijds vanuit de archiefwettelijke taak, waarbinnen wij de archieven van onze partners, Gemeente Assen en het Rijk, beheren en waarmee wij onze informatiefunctie (I-functie) vervullen. Anderzijds vervullen wij de Erfgoed-functie (E-functie), waarbinnen wij de informatie die wij beheren voor een breed publiek toegankelijk maken. Beide taken zijn van belang in onze meerjarenstrategie tot 2020, maar de nadruk ligt op de I-functie. Om onze erfgoedfunctie goed te kunnen vervullen, moet onze informatie op orde zijn. Daarbij gaat het zowel om de fysieke als de digitale archieven. De ontwikkelingen in digitaal informatiebeheer gaan heel snel en Drents Archief wil daar een voorbeeld- dan wel voortrekkersrol in spelen, niet alleen voor onze partners maar voor alle gemeenten in de provincie Drenthe. Zo treffen wij in 2018 voorbereidingen om zelf per 1 januari 2019 volledig digitaal te kunnen werken. Niet alleen opslag en ontsluiting van (organisatie)gegevens, maar ook de bescherming ervan, per 25 mei 2018 wettelijk geregeld in de Algemene Verordening Gegevensbescherming, is daarbij van belang.

De E-functie blijft ook in 2019 een belangrijke rol spelen in de ontsluiting van onze informatie voor het brede publiek. Zowel digitaal als fysiek voor individuen en groepen willen wij zichtbaar maken welke prachtige historische bronnen wij beheren en hoe deze van invloed zijn op ieders heden.

3. Onze ambities

Onze visie

- ❖ Informatie is onmisbaar om de samenleving te begrijpen. Historisch besef bevordert burgerschap en sociale cohesie.
- ❖ Kennis van het verleden helpt om actuele vraagstukken beter te begrijpen. Ook biedt het verleden inspiratie voor de toekomst.
- ❖ Als belangrijkste beheerder van historische informatie in Drenthe wil het Drents Archief mensen in de gelegenheid stellen om daarvan kennis te nemen.

Onze missie

- ❖ Het Drents Archief brengt informatie over ons erfgoed dichterbij mensen. Zo helpen we hen met andere ogen naar hun omgeving te kijken en leveren we een bijdrage aan hun maatschappelijke betrokkenheid.

Onze doelen

- ❖ Het Drents Archief treedt op als professioneel beheerder van cultuurhistorische informatie.
- ❖ Het Drents Archief wil met digitale diensten publieksgroepen verleiden om actief gebruik te maken van zijn collecties.
- ❖ Het Drents Archief speelt in op de groeiende vraag naar historische informatie. We faciliteren zowel de geïnteresseerde als de rechtzoekende burger antwoorden op hun vragen te vinden.
- ❖ Het Drents Archief faciliteert vanuit zijn kernactiviteiten lagere overheden, historische verenigingen, musea en andere partners in Drenthe.
- ❖ Het Drents Archief opereert als een slagvaardige en klantgerichte non-profit organisatie.

Onze kernwaarden

- ❖ Onze manier van werken is zorgzaam en betrouwbaar.
- ❖ Onze authentieke bronnen zijn toegankelijk, we helpen onze bezoekers op weg.
- ❖ Onze positie versterken we met een verrassende en ondernemende werkwijze.
- ❖ Ons werk moet mensen met elkaar verbinden en inspireren.

4. Doelstellingen

4.1 Informatiefunctie

Door het zorgvuldig bewaren en beschikbaar maken van overheidsinformatie en andere belangrijke informatiebronnen geven wij invulling aan de wettelijke taak om de archieven van onze partners, Gemeente Assen en het Rijk, te beheren. Met een goed collectiebeheer ontwikkelen wij het Drents Archief tot het 'Geheugen van Drenthe'.

Gemeentearchief Assen

Het Drents Archief treedt op als gemeentearchivaris van Assen. Dit betekent dat we het beheer en de dienstverlening uitvoeren over de door de gemeente Assen overgebrachte archieven en het

toezicht uitoefenen over de informatie die de gemeente zelf (nog) beheert. Ook geven we gevraagd en ongevraagd advies over relevante kwesties op het gebied van informatie.

- In 2019 streven we naar een volledige dekking uit de gemeentelijke bijdrage voor onze dienstverlening. Dit is nog niet doorvertaald in de begroting.
- In 2019 zijn we met een speciale loketfunctie in de Digilounge volledig geoutilleerd voor de dienstverlening op de bouw- en milieudossiers die in 2018 zijn bewerkt, uiteraard rekening houdend met de privacywetgeving zoals deze sinds mei 2018 van kracht is. Voor de extra werkzaamheden die hiermee zijn gemoeid, vragen we een bijdrage van de gemeente Assen.
- Nadat we in 2017 de inhaalslag in het toegankelijk maken en de materiële verzorging van de gemeentelijke archiefcollectie hebben afgerond, voorzien we voor 2019 een nieuwe opdracht om opgelopen achterstanden in het gemeentearchief weg te werken. Hiervoor is een aanname gedaan in de financiële cijfers.

In 2018 gaan we in gesprek met de gemeente om afspraken te maken over precieze omvang en benodigde middelen hiervoor. Vooralsnog is in de begroting een aanname gedaan in de financiële cijfers voor het tweede en derde punt.

Rijksarchieven

Het Drents Archief is de aangewezen bewaarplaats voor rijksarchieven in de provincie Drenthe. Dit betekent dat we het beheer en de dienstverlening uitvoeren over de overgebrachte rijksarchieven. De acquisitie van Rijksarchieven – een wettelijke plicht op grond van de Archiefwet - laat in tegenstelling tot de acquisitie van particuliere archieven geen beleidsvrijheid toe. De groei van de papieren archieven gaat ook in digitale tijden nog steeds gestaag voort. Rekening gehouden moet worden met een gemiddelde aanwas van ca. 100 strekkende meter per jaar. Voor 2019 of 2020 staat een significante overbrenging van de Rechtbank Assen op de rol.

- In 2019 nemen we naar verwachting ca. 450 strekkende meter archief in beheer, van de Arrondissementsrechtbank Assen, kadaster en belastingdienst in ontvangst. Daarnaast voorzien we overbrenging van kleinere bestanden van politie, gevangeniswezen en het voormalig ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

e-Depot

Met de invoering van een landelijk e-Depot zorgt de archiefsector voor het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van overheidsinformatie. Drents Archief stelt zich als taak hierin een adviserende en faciliterende rol te spelen voor zowel onze partners (Gemeente Assen en het Rijk) als voor overige decentrale overheden in Drenthe.

- Na de verkennings- en voorbereidingsfase in 2017 en 2018, gaan we in 2019 uitvoering geven aan de implementatie van digitale archivering bij gemeenten op basis van eenduidige standaarden en aansluiting op het landelijke e-Depot. Hiertoe sluiten we overeenkomsten met gemeenten gebaseerd op het in 2018 landelijk vastgestelde model.

Lagere overheden en erfgoedpartners

Zoals verwoord in de strategische visie 2017-2020 E+I=DNA wil Drents Archief een spin in het web zijn en allianties aangaan met partners binnen en buiten de erfgoedsector. Op provinciaal niveau breiden we onze steunfunctie verder uit richting gemeentelijke archiefdiensten, musea en historische verenigingen.

- De contacten met gemeenten die vanaf eind 2017 via de burgemeesterskring en middle managers Documentaire Informatievoorziening (DIV) zijn gelegd, leiden in 2019 tot concrete afspraken met diverse Drentse gemeenten om hen zowel op fysiek als digitaal archiefgebied te adviseren en faciliteren.
- Gestimuleerd door de allianties uit het Cultuurconvenant 2017-2020 tussen provincie en gemeentes in Drenthe gaat Drents Archief een verdere samenwerking aan met Verhalenwerven en kleine musea. Dit resulteert in 2019 in een koppeling aan de aggregator

van het Geheugen van Drenthe, waaruit weer nieuwe producten/productcombinaties ontstaan en bestaande producten zoals de digitale encyclopedie van Drenthe verder kunnen worden verrijkt.

- We ondersteunen historische verenigingen in o.a. digitalisering en ontsluiting van historische bronnen, wat ook weer een verrijking van het Geheugen van Drenthe oplevert.

Depotbeheer en acquisitie

Het depotbeheer blijft een belangrijk aandachtspunt, want onze depots zijn vol. Vertraging in de oplevering van het Rijksdepot in Emmen (2019 in plaats van 2017) heeft ons in 2018 met een deel van onze collectie doen uitwijken naar depotruimte van het Nationaal Archief in Den Haag. Ondanks ontzaming en herinrichting van ons depot aan de Brink en het vrijkomen van ruimte in Emmen in 2019, blijft depotruimte een knelpunt. We onderzoeken in samenwerking met Groninger Archieven de mogelijkheid voor uitbreiding (nieuwbouw) van depotruimte bij het bestaande depot van Hoogkerk.

- In 2019 komt het Rijksdepot in Emmen beschikbaar; hoewel uiteindelijke omvang nog niet bekend is moet dit extra ruimte bieden voor rijksarchieven.
- Wanneer de ruimte in Emmen beschikbaar is, voeren we een herinrichtings- en investeringsplan voor het kaartendepot uit, wat moet leiden tot meer ruimte. De kosten hiervoor zullen voornamelijk in 2020 vallen.
- Zodra in 2019 meer depotruimte beschikbaar is, gaan we intensiever acquireren op particulierearchieven. Daartoe wordt het Plan van Aanpak uitgevoerd dat wordt opgesteld op basis van het in 2018 opgeleverde Collectie- en acquisitieplan.

4.2 Erfgoedfunctie

Online diensten

Het aanbod van online diensten vormt hét middel om brede groepen geïnteresseerden kennis te laten maken met onze historische collecties. Het is onze taak om de bronnen zo goed mogelijk per thema aan te bieden via een website en deze databases te blijven verrijken en ontsluiten. Bezoek aan onze websites blijkt behalve online dienstverlening een goed middel om het fysieke bezoek aan Digilounge en Studiezaal te stimuleren.

- *Alledrenten.nl* en *Archieven.nl* worden blijvend aangevuld met erfgoeddata.
- Na het jubileumjaar 2018 waarin we 200 jaar Maatschappij van Weldadigheid meevieren blijven we ook in 2019 actief met onze database *allekolonisten.nl*. In 2019 ronden we de verdere verrijking van *allekolonisten.nl* met het crowd sourcing project VeleHanden af. Hierdoor is het mogelijk alle beschikbare gegevens van bewoners van de koloniën met elkaar te verbinden.
- Teneinde een nog breder bereik én verbondenheid te bewerkstelligen onder nazaten van bewoners van de Koloniën van Weldadigheid wordt het platform *allekolonisten.nl* uitgebreid met community-faciliteiten.
- Annodrenthe.nu krijgt na het faillissement van de maker van het platform, in 2018 een nieuwe provider. In 2019 kan het vernieuwde platform, aangepast aan onze laatste eisen volop ingezet worden voor m.n. onze educatieve doeleinden.
- Het *geheugenvandrenthe.nl* wordt verder doorontwikkeld op basis van een projectvoorstel uit 2018 waarin de aggregator (database) gefaseerd wordt uitgebreid met Verhalenwerven (initiatief van bibliotheek Hogeveen) en bronnen van historische verenigingen. We ondersteunen historische verenigingen in de ontsluiting van hun materiaal. Hiermee wordt

het Verhaal van Drenthe, o.a. in de digitale encyclopedie van Drenthe, mede verder vorm gegeven.

- Het Drents Archief blijft in 2019 inzetten op het gebruik van social media, zoals met name Facebook en Twitter. Het op basis van gebruikscijfers opgestelde Plan van Aanpak wordt gebruikt voor optimalisatie van deze social media.

Individuele dienstverlening

Onze dienstverlening aan individuele geïnteresseerden betreft vooral bezoekers aan onze Digilounge en Studiezaal. Veranderend zoekgedrag, maar ook nieuwe bronnen (zoals de bouwdoos van de gemeente Assen) en nieuwe technieken (we hebben afscheid genomen van de microfiches) leiden tot een nieuwe inrichting van onze Digilounge in 2018.

- We houden de in 2018 ingezette stijging van bezoekers aan onze Digilounge en Studiezaal in stand door o.a. een optimale dienstverlening op de bouwdoos van de gemeente Assen.
- De hotspots in onze Digilounge (in 2018 starten we met de Koloniën van Weldadigheid en in 2019 volgt een hotspot over de Tweede Wereldoorlog) zorgen voor extra bezoekers die deze bundeling van (digitale) informatie, boeken en voorwerpen in een kleine tentoonstelling bijzonder waarderen.
- Specialisatie van onze medewerkers en vrijwilligers op bepaalde thema's, zoals de Koloniën van Weldadigheid en de Tweede Wereldoorlog, zorgen ervoor dat we bezoekers vakkundig en efficiënt kunnen ondersteunen in hun zoektocht naar informatie.

Activiteiten publieksgroepen

Onze activiteiten voor publieksgroepen zijn onder te verdelen in verschillende doelgroepen: educatie, publieksactiviteiten, historisch vergaderen en groepsbezoek.

Educatie:

- In 2019 halen we opnieuw maar liefst 7.000 leerlingen naar het Drents Archief. Door onze lesprogramma's vijf dagen per week aan te bieden komen we tegemoet aan de grote vraag vanuit de scholen.
- Met innovatieve lestechnieken zoals virtual en augmented reality, serious gaming in de vorm van een escape room bieden we voor de scholen in Drenthe een aantrekkelijke invulling van de archivale leerlijn.
- Behalve onze toppers Operatie Sigismund, Berend Botje, het Landrecht en de Koloniegamen zijn ook de nieuwe lesprogramma's over de Tweede Wereldoorlog beschikbaar.
- In samenwerking met het Nederlands-Molukse initiatief *Aan de andere kant* bieden we scholen context voor het gelijknamige project dat in 2020 met een grote theatervoorstelling in Herinneringscentrum Kamp Westerbork voor leerlingen én hun ouders zal worden afgerond.
- Wegens groot succes blijft Drents Archief deelnemen aan het programma *Culturele Mobiliteit* van de provincie, waardoor leerlingen ook van buiten Assen eenvoudig naar ons (en onze partners) kunnen worden vervoerd.
- Naast het aanbod in het Drents Archief bieden we op verzoek lesprogramma's op locatie aan; m.n. scholen die gedurende een week een project uitvoeren, maken hier gebruik van.
- Andere vormen van ons educatieaanbod komen tot uiting in onze deelname aan Oktobermaand Kindermaand, maar ook door invulling van onderdelen van de opa- en omadagen en de deskundigheidsbevordering tijdens de jaarlijkse Dag van de Drentse Geschiedenis.

Publieksactiviteiten:

- In 2019 blijven we inzetten op jaarlijks terugkerende succesnummers die we met onze erfgoedpartners organiseren zoals de *Dag van de Drentse Familiegeschiedenis*, *Dag van de*

Drentse Geschiedenis, Oktobermaand Kindermaand, Open Monumentendag, TT Festival, Opa- en Oma dagen en samenwerkingsprojecten van Het Cultureel Hart.

- In juni 2019 start de herdenking van 75 jaar bevrijding. Drents Archief voert rond het thema Tweede Wereldoorlog verschillende publieksactiviteiten uit.
- In 2019 willen we 25% van ons totale bezoekersaantal laten bestaan uit deelnemers aan publieksactiviteiten (in 2017 nog 21%).

Historisch vergaderen:

- In 2019 blijft het aantal mensen dat bij ons gebruikt maakt van onze (historische) vergaderruimtes stabiel op 1600 per jaar.

Groepsbezoek:

Binnen de uitgangspunten van onze strategische visie 2017-2020 *E + I = DNA* is de focus op groepsbezoek wat verschoven ten gunste van educatie. Dat betekent niet dat we ons niet meer inzetten voor het binnenhalen van groepsbezoek. Het faciliteren van groepen met bijvoorbeeld onze studio en/of (historische) vergaderruimtes heeft een positief effect op de beleving van mensen die het archief bezoeken en de perceptie die men voordien van een archiefinstelling had.

- Met ca. 850 bezoekers verdeeld over ca. 35 bijeenkomsten willen we het groepsbezoek stabiliseren in 2019.

Projecten en dienstverlening derden

- In 2019 werken we voor het tweede jaar samen met het Nederlands-Molukse initiatief voor de theaterproductie *Aan de andere kant*. In onze Studio worden verhalencafé's georganiseerd waar input wordt verkregen voor de theatervoorstelling. Daarnaast stelt het Drents Archief documenten, foto- en filmmateriaal beschikbaar.
- Als opmaat naar het herdenkingsjaar 2020 (75 jaar na de bevrijding) voert Drents Archief ook in 2019 al een WOII-project uit, dat met steun van o.a. de provincie tot stand komt. Uitingen van het project zullen in de vorm van publieksevenementen, een symposium, hot spot en mini-tentoonstelling in de Digilounge en lesprogramma's zijn.
- In 2019 voeren we gezamenlijk met onze erfgoedpartners het project *Lukis and Dryden* uit. Voor het Drents Archief betekent dat verwerking van de onderzoeksgegevens in de aggregator van het *Geheugen van Drenthe*. Van daaruit dient de informatie als input voor diverse publieksactiviteiten, de annodrenthe-app, een lesprogramma en als verrijking van de digitale Drentse encyclopedie.
- In het begrotingsjaar organiseren we, in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen en Provincie Drenthe, alsmede onze partners van 1-5 (Eén geschiedenis, vijf verhalen) een symposium waarin de resultaten van wetenschappelijk onderzoek naar diverse aspecten van de Koloniën van Weldadigheid worden gepresenteerd, als één van de deelproducten van ons meerjarenaanbod Koloniën van Weldadigheid.

5. Overige paragrafen

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten kent de begroting een aantal verplichte paragrafen. In deze begroting zijn de paragrafen Bedrijfsvoering, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Financiering en Verbonden partijen opgenomen. De overige verplichte paragrafen zijn voor het Drents Archief niet relevant en derhalve niet opgenomen.

5.1. Bedrijfsvoering

Het Drents Archief heeft de afgelopen jaren een proces van organische organisatieontwikkeling doorgemaakt. De managementstructuur is platter geworden, medewerkers hebben meer verantwoordelijkheid gekregen teneinde hun creativiteit en zelfsturing te ontplooien. Drents Archief is een flexibele, efficiënt werkende organisatie.

Met de noordelijke archieven wordt samengewerkt op gebied van e-Depot, privacy- en databescherming en overige nieuwe ontwikkelingen op landelijk archiefgebied. Door samenwerking kunnen we de benodigde nieuwe kennis en vaardigheden delen. Met betrekking tot e-Depot kunnen ook in 2019 de hiervoor door het rijk toegekende extra middelen aan zowel personele als directe kosten worden besteed.

Het Drents Archief is gevestigd in een rijksgebouw. Hiervoor zijn wij jaarlijks een gebruiksvergoeding verschuldigd aan Rijksvastgoedbedrijf/Ministerie van Binnenlandse Zaken. Het gebouw voldoet aan de eisen des tijds en we verwachten in 2019 geen aanpassingen. In 2016 is een meerjarenonderhouds- en investeringsplan (MOIP) en in 2017 aanvullend een risico- en kansenanalyse opgesteld. Deze zijn uitgevoerd in het kader van de op handen zijnde wijziging van het rijkshuisvestingsstelsel. Deze wijziging voorzagt in het in eigen beheer nemen van het gebouw, tegen lagere huurkosten. Een uiteindelijke beslissing hierover wordt in 2018 genomen. Het planmatig onderhoud van het gebouw vindt plaats aan de hand van de meerjarenonderhoudsprognose van Rijksvastgoedbedrijf. Het onderhoud van het luchtbehandelings-, luchtzuiveringssysteem en van de depots is overgedragen aan Rijksvastgoedbedrijf. Door dit contract neemt het Drents Archief deel aan het landelijk programma *Luchtzuivering en Klimaatbeheersing*. De alarmopvolging van de klimatisering in de depots is bij een extern bedrijf ondergebracht.

Investeringsvinden plaats volgens de meerjareninvesteringsplanning ICT 2016-2020. Voor 2019 is deze aangepast. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 40.450. Deze investering wordt in 5 jaar afgeschreven en dit is verwerkt in de kapitaallasten van de exploitatiebegroting.

De verantwoording van de bestedingen gebeurt volgens de financiële richtlijnen en werkprocessen uit het Handboek administratieve organisatie/interne controle. De financiële administratie is zodanig ingericht dat verantwoording van de verworven gelden en bestedingen in overeenstemming is met de geldende regelgeving. Werkprocessen worden jaarlijks tegen het licht gehouden en indien nodig worden ze aangepast.

5.2 Weerstandsvermogen en risico

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen en de risicobeheersing bij het Drents Archief. Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die een overheidsorganisatie heeft om niet begrote kosten op te vangen (BBV, artikel 11). De paragraaf is als volgt opgebouwd:

- Risicobeleid;
- Weerstandscapaciteit;
- Kengetallen.

Risicobeleid

Bij het Drents Archief is men zich bewust van de risico's die gelopen worden. Via de planning- en control cyclus worden bij het opstellen van de tussentijdse rapportages eventuele risico's per onderdeel in beeld gebracht. Tevens worden maatregelen aangegeven om de risico's zoveel

mogelijk te kunnen verminderen of beheersen. Jaarlijks inventariseren wij, bij het opstellen van de jaarrekening, de risico's en worden ze geschat op impact en interne beheersing. Daarnaast worden bij de aansturing van alle (lopende) projecten de projectrisico's met hun (financiële) consequenties in kaart gebracht. Binnen de projectmethodiek zijn de beheersingsmechanismen benoemd en worden de projectrisico's bewaakt.

Als risico noemen we het vollopen van de archiefdepots als gevolg van de verplichte overbrenging van rijkscollecties. Het Drents Archief is daartoe wettelijk verplicht, maar deze kosten worden tot nu toe niet door het rijk gecompenseerd. Vanaf 2019 is extra ruimte voor rijkscollecties beschikbaar in het rijksdepot in Emmen. Daarnaast huurt het Drents Archief al enkele jaren extra archiefruimte in het depot in Hoogkerk. Zo het zich nu laat aanzien biedt dat nog niet de oplossing voor ons tekort aan archiefruimte en zal extra depotruimte nodig zijn. Daartoe worden vanaf 2018 de mogelijkheden voor aansluiting bij nieuwbouw door het Groninger Archief, in Hoogkerk, onderzocht.

Ook de autonome loon- en kostenstijgingen is een risico. In de voorliggende begroting krijgt het Drents Archief van de partners geen volledige compensatie, maar moeten deze kostenstijgingen worden gecompenseerd door te werven inkomsten van het publieksconcept, projectontwikkeling en zakelijke dienstverlening. Een mogelijke loonstijging, na de cao-onderhandelingen Rijk, is in deze begroting voorzien. Hiervoor is 2,5% opgenomen.

De toenemende krapte op de arbeidsmarkt is een ander risico waar rekening mee wordt gehouden. Met name de beschikbaarheid van ict'ers, voor ons van toepassing voor wat betreft het e-depot, is een zorg; enerzijds vanwege het beperkte aanbod van geschikte mensen, anderzijds gezien de hogere salarissen die met een dergelijke krapte gepaard gaan.

Bij de uitvoering van zakelijke dienstverlening aan gemeenten die niet deelnemen aan de Gemeenschappelijke Regeling, bijvoorbeeld waar het gaat om begeleiding bij en aansluiting op het e-depot, moeten we rekening houden met de wet Markt en Overheid. Eveneens op het gebied van e-depot is een op dit moment nog niet te overzien risico met betrekking tot uitplaatsing en overbrenging. Het Ministerie van OCW doet medio 2018 uitspraak in hoeverre uitplaatsing of overbrenging van archieven van zorgdragers die niet deelnemen aan een Gemeenschappelijke Regeling maar afspraken hebben gemaakt door middel van een Dienstverleningsovereenkomst is toegestaan.

Weerstandscapaciteit

De totale omvang van de begroting voor 2019 bedraagt € 2.382.828. De voorliggende begroting biedt weinig ruimte om tegenvallers op te vangen. Het Drents Archief beschikt in 2017 over een eigen vermogen van € 134.643 en een bestemmingsreserve van € 28.461 voor Doorontwikkeling Drents Archief 3.0. Van deze bestemmingsreserve wordt in 2019 € 10.000 onttrokken. Daarnaast is in 2014 het bestemmingsfonds voor onderhoudsinvesteringen in het gebouw gevormd. Deze bedroeg in 2017 € 583.420. In 2019 wordt, evenals in voorgaande jaren, eenzelfde bedrag ad. € 145.855 hieraan toegevoegd.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing een verplichte basis set van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen, om inzicht te geven in de ontwikkeling van de financiële vermogenspositie. Deze kengetallen dient men in samenhang te zien, omdat een afzonderlijk kengetal niet zoveel zegt over de financiële positie. Hierna volgt een overzicht en beoordeling van de kengetallen. De kengetallen netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn specifiek voor gemeenten en niet van toepassing voor het Drents Archief.

Financiële kengetallen	Begroting 2019	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
netto schuldquote	-14,16%	-16,0%	-8,4%
solvabiliteitsratio	12,43%	11,5%	13,1%
structurele exploitatieruimte	0,53%	-0,5%	-3,7%

De netto schuld geeft het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen weer. Normaal gesproken ligt de netto schuldquote tussen 0 en 90% (landelijk gehanteerde richtlijn). Als de netto schuldquote tussen de 100 en 130% ligt, is de schuld hoog. Bij het Drents Archief is de netto schuldquote laag (negatief). Dit betekent dat ten opzichte van haar inkomsten het Drents Archief meer dan voldoende ruimte heeft om schulden aan te gaan.

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin men in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Hierbij wordt het eigen vermogen (de algemene reserve) uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerstand. Het ratio van het Drents Archief neemt iets toe ten opzichte van 2017. De meeste organisaties beschouwen een uitkomst van een solvabiliteit tussen de 25% en 40% als goed.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten en onderscheid te maken tussen structureel en incidenteel. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Wanneer de structurele exploitatieruimte negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Hoe hoger dit percentage, hoe beter. De begrote structurele exploitatieruimte van het Drents Archief in 2019 is laag, maar laat wel een licht stijgende lijn zien.

5.3. Financiering

De wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) stelt regels voor het beheer van de treasury. De wet bevat normen voor het beheersen van risico's op kort- en langlopende leningen. Verder worden de decentrale overheden verplicht een paragraaf Financiering in de begroting en het jaarverslag op te nemen. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op:

- Financiering;
- Lening;
- Kasgeldlimiet en renterisiconorm.

Financiering

Het vastgestelde treasury statuut vormt de leidraad voor wat betreft het financieringsbeleid. In dit statuut zijn doelstellingen, richtlijnen en limieten opgenomen ten aanzien van het uitzetten en aantrekken van financieringsbehoeften.

Ten aanzien van het risicoprofiel is de richtlijn opgenomen dat het Drents Archief alleen gelden uitzet bij Nederlandse overheden of financiële instellingen met tenminste een A-rating. De Bank voor Nederlandse gemeenten (BNG) heeft een triple A-status. Bij deze bank zetten wij de eventueel overtollige middelen uit. Met de invoering van het schatkistbankieren dienen wij, net als alle andere lokale overheden, onze overtollige middelen (boven € 250.000) naar een gereserveerde rekening bij de BNG over te boeken. Uit deze overtollige middelen voorziet het Rijk zich in een deel van haar financieringsbehoefte.

Lening

In juli 2005 werd bij de Bank Nederlandse Gemeenten een lening aangetrokken ten bedrage van € 250.000 tegen een rentepercentage van 3,99% met een looptijd van 20 jaar. Deze lening is afgesloten ter financiering van de vrijrijdbare depotstellingen. Na aflossing bedraagt de omvang van deze lening in 2019 nog € 75.000.

Kasgeldlimiet en Renterisiconorm

Een belangrijk uitgangspunt van de wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriele regeling vastgesteld percentage van 8,2%. De verwachting is dat we hier voor 2019 onder zullen blijven.

Ook voor de renterisico's van vaste schuld is in de Wet Fido een norm gesteld. Deze norm, de renterisiconorm, bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten, welke consequenties kunnen hebben voor de financiële positie. De renterisiconorm voor 2019 bedraagt € 4.773.148. Tot op heden zijn we hier ruimschoots onder gebleven. De verwachting is dat we ook voor 2019 onder deze norm zullen blijven.

5.4. Verbonden partijen

Als kenniscentrum stelt het Drents Archief zijn expertise ter beschikking aan initiatieven die op basis van vrijwillige inzet tot stand komen. Een overzicht van verbonden partijen, waarin een bestuurlijk belang aanwezig is:

- Stichting Vrienden van het Drents Archief;
het bestuur bestaat uit mevrouw B.J. Bodestaff (secretaris) en de heren K. Stol (voorzitter), G. Volkers (penningmeester) en P. Messak. De directeur van het Drents Archief treedt op als adviseur van het bestuur.
- Stichting De Milly van Heiden Reinestein;
deze stichting beheert familie-eigendommen zoals het archief, een collectie schilderijen en meubels. De directeur van het Drents Archief treedt op als adviseur van het bestuur.
- Stichting Nieuwe Drentse Volksalmanak;
hierin participeren bestuursleden van de Drents Historische Vereniging, Drentse Prehistorische Vereniging en Stichting Vrienden van het Drents Museum, een medewerker van uitgeverij Koninklijke Van Gorcum en van Drents Archief. De directeur van het Drents Archief treedt op als voorzitter.

6. Financiële begroting

6.1 Overzicht van baten en lasten

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten			
I Algemene Baten			
Bijdrage Rijk (incl. Behoudsgelden)	1.451.886	1.424.294	1.492.886
Bijdrage Rijk e-Depot	133.338	133.338	133.338
Bijdrage Gemeente Assen	88.744	87.089	91.244
- aanvulling budget depothuur GA	30.000	30.000	30.000
Bijdrage Provincie Drenthe	415.760	415.760	415.760
Subtotaal structurele baten	2.119.728	2.090.481	2.163.228
II Directe Baten			
Bijdrage GA (inventarisatie/materiële.verz.)	18.364	-	40.000
Collectiebeheer (depotverhuur)	6.301	6.500	6.500
Individuele dienstverlening	4.181	10.000	8.600
Activiteiten publieksgroepen	45.052	56.000	49.500
Facilitaire diensten derden	374.400	160.000	115.000
Subtotaal directe baten	448.297	232.500	219.600
Totaal baten	2.568.025	2.322.981	2.382.828
Lasten			
I Personele lasten			
Salarissen vast	1.242.531	1.244.270	1.306.541
Salarissen tijdelijk	222.984	28.500	28.782
Subtotaal personele lasten	1.465.515	1.272.770	1.335.323
II Directe materiële lasten			
Collectiebeheer	37.741	40.250	40.650
Digitale diensten	48.969	108.000	96.500
Individuele dienstverlening	8.082	3.500	7.000
Activiteiten publieksgroepen	24.911	29.700	29.000
- Doorontwikkelen Drents Archief 3.0	847	15.000	10.000
Facilitaire diensten derden (w.o. projectkosten)	113.633	3.000	3.000
Subtotaal directe lasten	234.183	199.450	186.150
III Indirecte materiële lasten			
Huisvestingslasten			
- Huur	381.563	383.000	383.000
- Exploitatie kosten	122.390	126.400	123.700
- Externe depothuur ivm overbrenging	10.830	11.500	11.500
- Depothuur GA incl. exploitatiekosten	29.995	29.998	30.000
Organisatiekosten	97.445	94.100	92.650
Overige personeelskosten	37.553	42.600	40.600
Kapitaallasten	53.814	60.360	70.050
Subtotaal indirecte materiële kosten	733.590	747.958	751.500
IV Diverse baten en lasten	35.522	28.160	26.000
Totaal lasten	2.397.765	2.192.018	2.246.973
Saldo van baten en lasten	170.255	130.961	135.855
Onttrekking bestemmingsreserve doorontw.DA 3.0	847	15.000	10.000
Toevoeging bestemmingfonds Investeringsonderh.gebouw	145.855-	145.855-	145.855-
Totaal mutaties bestemmingsreserve/fonds	145.008-	130.855-	135.855-
Resultaat	25.247	106	0

6.2 Toelichting baten en lasten

Inleiding

De financiële basis voor de begroting wordt gelegd door de bijdragen van drie overheden, die vanuit hun archiefwettelijke verplichtingen de zorg voor hun archieven hebben overgedragen aan het Drents Archief. Dat zijn het Ministerie van OCW en de Gemeente Assen als partners in de gemeenschappelijke regeling. Het rijk stelt extra gelden beschikbaar voor het beheer en toegankelijk maken van digitale rijksarchieven.

In deze begroting spelen de inkomsten uit facilitaire diensten derden een belangrijke rol. De inkomsten uit activiteiten publieksgroepen zijn aangepast op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren.

In opdracht van het Nationaal Archief wordt vanaf 2014 (einde huurcontract) aan de begroting een bedrag van € 145.855 onttrokken voor het bestemmingsfonds voor technische vervangingsinvesteringen gebouw. In 2018 zal, in overleg met het Nationaal Archief, OCW en Rijksvastgoedbedrijf, duidelijk worden hoe het rijkshuisvestingsstelsel vorm krijgt. Omdat hierover op dit moment geen duidelijkheid is, wordt gekozen voor eenzelfde opzet als voorgaande jaren.

Het exploitatieresultaat van de begroting 2019 is neutraal en bedraagt € 0.

Baten

Conform onze strategische visie 2017-2020 *E+I=DNA* leggen we meer nadruk op onze i-functie waardoor we ons in een overgangperiode bevinden van inkomsten uit projecten naar inkomsten uit zakelijke dienstverlening (zoals van gemeenten). Tevens betekent de overgang naar digitaal archiefbeheer een extra inspanning van ons bij onze partners. Dit is vooralsnog niet doorvertaald naar een hogere bijdrage.

Algemene baten

De gepresenteerde bijdragen van Rijk en Gemeente Assen zijn gebaseerd op de bijdrage over het begrotingsjaar 2017. In de begroting 2019 is rekening gehouden met een indexering van 1,4% voor de bijdragen van het Rijk en de gemeente Assen. Normaliter worden de definitieve partnerbijdragen halverwege het lopende boekjaar vastgesteld.

De provincie Drenthe draagt op basis van een dienstverleningsovereenkomst € 142.363 bij en verstrekt een subsidie van € 273.397 of hoger indien de Belastingdienst niet akkoord gaat met de btw-verrekening zoals is voorgelegd.

Voor e-Depot stelt het Rijk, evenals in 2018, in 2019 € 133.338 beschikbaar voor beheer en toegankelijk maken van digitale rijksarchieven.

Directe baten

Bijdrage gemeentearchief

De kosten vanwege de dienstverlening inzake de bouwdoSSIers van de gemeente Assen nemen toe. In deze begroting is voorzien in een extra bijdrage van de gemeente om de toename in uren dienstverlening bouwdoSSIers te kunnen bekostigen.

Nadat we in 2017 de inhaalslag in het toegankelijk maken en de materiële verzorging van de gemeentelijke archiefcollectie hebben afgerond, voorzien we voor 2019 een nieuwe opdracht om opgelopen achterstanden in het gemeentearchief weg te werken.

Aangezien beide aanvullende taken betreffen naast de reguliere partnerbijdrage, is dit als aparte post ("Bijdrage GA") in de begroting opgenomen. We gaan in 2018 in gesprek met de gemeente om afspraken te maken over precieze omvang en benodigde middelen hiervoor.

Collectiebeheer

De opbrengst depotverhuur is evenals voorgaande jaren beperkt omdat vanwege ruimtegebrek geen restcapaciteit depotruimte aan derden aangeboden kan worden. De opbrengst die wel uit depotverhuur wordt gegenereerd is grotendeels de bijdrage van het Drents Museum voor de gezamenlijke Drenthe-bibliotheek in het bibliotheekdepot.

Individuele dienstverlening

Als gevolg van de ontwikkelingen rond 'open data' en de Wet Hergebruik Overheidsinformatie is deze opbrengst beperkt. De inkomsten zijn ontleend aan ervaringscijfers, zij het met een kleine uitdaging. Uit de bij ons ondergebrachte bouwdoSSIers van de gemeente Assen verwachten we enige inkomsten voor wat betreft het aanvragen van scans. Hier staan kosten tegenover.

Activiteiten publieksgroepen

De opbrengsten uit deze activiteiten zijn aangepast aan een meer realistischer inkomstenbeeld. Ook hier blijft het een uitdaging verenigingen en andere organisaties tot een groepsbezoek te verleiden. Onze capaciteit op het gebied van educatie daarentegen wordt ten volle benut. Na uitbreiding van ons aanbod over vijf in plaats van drie dagen bieden wij momenteel het maximaal haalbare met de huidige beschikbare middelen.

Facilitaire diensten derden

Er worden in 2019 baten voorzien vanuit opdrachten van derden en fondswerving op projectbasis, onder andere *De Tweede Wereldoorlog* en zakelijke opdrachten.

Lasten

Personele lasten

Er is rekening gehouden met de op dit moment beschikbare informatie over cao-verhogingen. De vakbonden zetten in op een verhoging van 2 tot 3% en in de begroting houden we gehouden met een verhoging van 2,5%. Evenals in voorgaande jaren is er onder 'salarissen tijdelijk' ruimte gecreëerd voor een behoudsmedewerker op tijdelijke basis.

Directe materiële lasten

Collectiebeheer

Deze kosten zijn nagenoeg gelijk aan de begrotingen van voorgaande jaren.

Digitale diensten

In deze categorie is € 50.000 opgenomen van het extra budget van het rijk voor materiële kosten (systeem en servers) voor e-depot. Eventueel kan een verschuiving optreden met de begrote kosten voor personele inzet.

Individuele dienstverlening

Door de dienstverlening inzake de bouwdoSSIers van de gemeente Assen nemen deze kosten licht toe. Het betreft hier met name de externe kosten van het scannen van de bouwdoSSIers.

Activiteiten publieksgroepen

Hier zijn onder andere de kosten van de Educatie-programma's opgenomen. In 2019 zullen een aantal onderdelen in de Educatie-ruimte vervangen worden. Dit heeft te maken met een intensiever gebruik van de ruimte en de middelen door een groeiend aantal leerlingen. Tevens zijn onder deze categorie de kosten opgenomen voor *Doorontwikkeling Drents Archief 3.0*. Dit zijn eenmalige kosten die gemaakt worden voor vervanging en migratie van ICT-systemen in studio en digilounge. Deze kosten worden onttrokken aan de hiervoor bedoelde bestemmingsreserve.

Facilitaire diensten derden

Onder deze categorie zijn onvoorziene kosten voor projectontwikkeling opgenomen. Dit bedrag is gering omdat in principe projecten kostendekkend moeten zijn.

Indirecte materiële lasten

Huisvestingslasten

De post huur (gebruiksvergoeding RVB) binnen de huisvestingslasten is gelijk aan die van 2018. De overige huisvestingslasten zijn iets gestegen ten opzichte van 2018 door kostenstijgingen.

Daarentegen verwachten we een daling bij de energielasten door te investeren in meer energiezuinige servers. Tevens zijn hier de kosten opgenomen van de externe opslag in Hoogkerk bij de Groninger Archieven.

Organisatiekosten

Deze kosten zijn iets lager dan de realisatie van 2017 en de begroting van het voorgaande jaar. Dit heeft met name te maken met incidentele kosten in 2017.

Overige personeelskosten

Deze kosten zijn nagenoeg gelijk aan die van de begroting 2018.

Kapitaallasten

De afschrijvingskosten nemen toe als gevolg van investeringen in 2018 en 2019. Dit betreft voor 2019 met name investeringen op het ICT-vlak (werkplekken en noodstroomvoorziening).

Diverse baten en lasten

Onder deze post is de BTW terugvordering van de Belastingdienst opgenomen. Jaarlijks kan achteraf een deel van de betaalde BTW worden teruggevorderd volgens een bepaalde rekenmethodiek.

In 2015 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen aangenomen door de Eerste Kamer. Dat betekent dat overheidsondernemingen vanaf 2016 belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting. De Belastingdienst is in 2017-2018 met het Nationaal Archief en het ministerie van Financiën in overleg over de fiscale positie van de RHC's. In de begroting is nog geen bedrag opgenomen voor nog te betalen vennootschapsbelasting.

7. Verklaring Algemeen Bestuur

Hiermee verklaart het Algemeen Bestuur van het Regionaal Historisch Centrum Drents Archief te Assen dat de begroting over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 van genoemde Gemeenschappelijke Regeling is opgemaakt in overeenstemming met de ter zake vastgestelde richtlijnen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 4 juli 2018,

Handtekening voorzitter

Handtekening directeur

Bijlagen

Prognose eigen en vreemd vermogen		
	<i>1-1-2019</i>	<i>31-12-2019</i>
Verwacht Eigen Vermogen	€ 135.000	€ 135.000
Verwacht Vreemd Vermogen	€ 87.500	€ 75.000

Bovenstaande cijfers geven een prognose weer van het verwachte eigen en vreemd vermogen per balansdatum. Deze gegevens zijn in de begroting opgenomen ten behoeve van de verbonden partijen.

Meerjarenoverzicht				
	2019	2020	2021	2022
Baten				
Algemene baten	2.163.228	2.206.493	2.250.622	2.295.635
Directe baten	219.600	220.000	220.000	220.000
Totaal baten	2.382.828	2.426.493	2.470.622	2.515.635
Lasten				
Personele lasten	1.335.323	1.362.029	1.389.270	1.419.834
Directe materiële lasten	186.150	188.012	189.892	191.791
Indirecte materiële lasten	751.500	766.530	781.861	797.498
Totaal lasten	2.272.973	2.316.571	2.361.022	2.409.122
Diverse baten en lasten	26.000	26.000	26.000	26.000
Saldo van baten en lasten	135.855	135.922	135.600	132.513
Onttrekking en toevoeging BR-BF	-135.855	-135.855	-135.855	-135.855
Resultaat	0	67	-255	-3.342

Bovenstaande cijfers geven een financiële prognose aan met betrekking tot de periode 2019-2022. In de prognose is rekening gehouden met voorziene loon- en prijsontwikkelingen. Hiervoor is gerekend met 2%. Ook voor de bijdragen van de partners (algemene baten) is rekening gehouden met een indexering van 2% per jaar. In de prognose is nog geen nieuw beleid verwerkt. De prognose laat zien dat het resultaat bij ongewijzigd beleid redelijk neutraal blijft, maar wel een licht dalende trend kent. De indexering aan de batenkant dekt niet volledig de stijging in lonen en prijzen.